

5. Свинчук А. А., Корнецький А. О., Гончарова М. А., Назарук В. Я., Гусак Н. Є., Туманова А. А. Соціальне підприємництво: від ідеї до суспільних змін: посібник. Київ: ВІЕНЕЙ, 2017. 188 с.

6. Соціальне підприємництво в Україні. Економіко-правовий аналіз EU4YOUTH- розкриття потенціалу молодих соціальних підприємців в молдові та Україні. Аналітичний звіт / під ред Каменко І. С. 2020. 26 с. URL: https://www.euneighbours.eu/sites/default/files/publications/2020-11/Legal%20report%20in%20Ukraine_Ukrainian_0.pdf. (дата звернення: 15.04.2021).

Ковальова М. Л.

кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки та бізнес-технологій
Національний авіаційний університет
м. Київ, Україна

УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

В сучасних умовах господарювання практично будь-яке підприємство здійснює зовнішньоекономічну діяльність, а підприємницька діяльність на зовнішньому ринку неминуче пов'язана з ризиками, що загрожують різним майновим інтересам учасників зовнішньоекономічної діяльності.

В законі України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» визначено, що «ризик – ступінь імовірності певної негативної події, яка може відбутися в певний час або за певних обставин на території об'єкта підвищеної небезпеки і/або за його межами». Відповідно, управління ризиком – процес прийняття рішень і здійснення заходів, спрямованих на забезпечення мінімально можливого ризику [1].

Проте необхідно зазначити, що більшість вчених вважають, що вірогідність настання ризику та відхилення від поставленої мети безпосередньо пов'язана з невизначеністю, яка, в свою чергу, є досить широким поняттям, що фактично відображає неможливість отримання абсолютно точної інформації про внутрішні та зовнішні умови функціонування підприємства та стовідсоткового прогнозування результатів своєї діяльності. Під невизначеністю, яка породжує ризик, розуміють передусім ситуацію, коли в певній мірі не вистачає інформації про структуру та можливі стани як самого об'єкта дослідження, так і оточуючого його середовища. Причинами можуть бути неповнота інформації, неструктурованість, неінтерпретованість даних, несприйнятливність поточної ситуації тощо.

З огляду на вище сказане, можна стверджувати, що ризик фактично є складовою невизначеності, та при його аналізі необхідно виокремити ще поняття загрози. Загроза в даному випадку розглядається як сукупність явищ та факторів, які дестабілізують поточну ситуацію та можуть становити небезпеку для конкретної людини або суспільства.

Ефективне управління ризиками в зовнішньоекономічній діяльності нерозривно пов'язане з управлінням митними ризиками та займає центральне місце в сучасних митних процедурах, забезпечуючи досягнення балансу між сприянням торгівлі, з одного боку, та контролем з метою недопущення порушень митних правил, з іншого.

Розвиток вітчизняної системи управління митними ризиками розпочався з приєднання України до Міжнародної конвенції про гармонізацію і спрощення митних процедур (далі – Кіотська конвенція), яка є одним із базових міжнародних стандартів, що визначає принципи й основні напрями діяльності органів митного контролю у ракурсі управління ризиками, до якої Україна приєдналась лише у 2011 р. [2].

За своєю суттю Кіотська конвенція є сукупністю стандартних правил митного контролю і управління ризиками. Відповідно до Кіотської конвенції ризик – ймовірність недотримання митного законодавства. Аналіз ризику передбачає систематичне використання доступної інформації для визначення ймовірності настання певного виду митного ризику. При цьому аналіз повинен бути всебічним як відносно опису товару та його коду, так і товаросупровідних документів.

Таким чином, управління ризиками – це системний підхід до виявлення, аналізу, мінімізації та моніторингу ризиків. Умовно процес управління ризиком можна поділити на чотири етапи:

1. Виявлення ризиків
2. Аналіз та розстановка пріоритетів.
3. Мінімізація ризиків та підготовка відповідних звітів.
4. Моніторинг ситуації.

Митне оформлення товарів (та послуг) є складовою зовнішньоекономічної діяльності, що є тією сферою діяльності підприємства, яка найбільше піддається ризикам. Особлива важливість урахування ризиків у цій сфері пояснюється тим, що під час проведення зовнішньоекономічної операції відбувається складний процес переміщення значного обсягу грошових та товарно-матеріальних засобів, а також оборот юридичних документів з врахуванням особливостей міжнародного права, митного законодавства як мінімум двох країн тощо. Отже, під ризиком ЗЕД розуміють можливість зниження розрахункової прибутковості від проведення зовнішньоторговельної операції.

Серед багатьох джерел виникнення ризиків ЗЕД можна виокремити наступні основні:

- процедура укладання та підписання зовнішньоекономічного контракту з врахуванням особливостей міжнародного права та національного законодавства принаймні двох країн;
- логістика перевезень;
- порядок проведення розрахунків між покупцем та продавцем;
- процедура митного оформлення в країні експортера та імпортера, можливого транзиту через треті країни.

Для управління ризиками використовуються різні методи та засоби, які дозволяють з певною вірогідністю прогнозувати настання ризику та, відповідно, мінімізувати можливі збитки. Отже, при розробці системи управління ризиками ЗЕД доцільно скласти наступний алгоритм дій:

1. Аналіз закордонних ринків, на які планує виходити підприємство, та основних конкурентів на цих ринках.
2. Аналіз діяльності майбутніх закордонних партнерів.
3. Аналіз митного законодавства своєї країни та країни партнера.
4. Розробка стратегії та вибір методів управління майбутніми ймовірними ризиками.

5. Встановлення критеріїв ризику. Найбільш важливі критерії ризику є загроза людському життю, величина оподаткування, можливі несвоєчасні виконання обов'язків по зовнішньоекономічних контрактах

6. Аналіз ризику. Оцінка ймовірності настання несприятливої події та кількісний аналіз можливої шкоди.

7. Визначення рейтингової шкали ризиків. Ранжування збитків відповідно до ймовірності настання та важкості збитків, оперативне прийняття рішення щодо мінімізації впливу ризику.

8. Прийняття рішення по ризику;

9. Моніторинг і аналіз результатів.

Таким чином, система управління митними ризиками має забезпечувати аналіз поточної ситуації та варіанти «реагування» при виявленні певного виду ризику на кожному етапі здійснення зовнішньоекономічної діяльності та митного оформлення, зокрема, за допомогою сучасних технологій, мінімізуючи при цьому ступінь впливу людського фактору при застосуванні попередньо визначених інструментів й прийняття рішень при виявленні відхилень від поставленої мети та можливих порушень в процесі митного оформлення.

Література:

1. Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18.01.2001. База даних «Законодавство України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/card/2245-14> (дата звернення: 14.04.2020).

2. Міжнародна конвенція про спрощення і гармонізацію митних процедур (Кіотська конвенція) База даних «Законодавство України». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_643#Text (дата звернення: 14.04.2021).

Крупа О. В.

кандидат економічних наук, магістрант
Донецький національний університет імені Василя Стуса
м. Вінниця, Україна

АУТСОРСИНГ В ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ ПІДПРИЄМСТВ

В умовах інтелектуалізації економіки, посилення глобалізаційних та інтеграційних процесів відбувається зміна принципів та методів управління суб'єктами господарювання. Сьогодні конкурентне середовище, в якому функціонують вітчизняні підприємства, зумовлює необхідність застосування нових стратегій діяльності, які будуть забезпечувати гнучкість, раціональне використання ресурсів і стабільне зростання підприємства. Одним із напрямів для пристосування бізнесу до сучасного ринку є впровадження аутсорсингу.

Термін «аутсорсинг» («outsourcing») походить з англійської мови та є скороченням англійського терміну «outside source using», що означає застосування (використання) зовнішніх джерел або ресурсів.

Поняття «аутсорсинг» з'явилося в практиці управління у 80-тих роках минулого століття, а до теорії управління увійшло у 90-ті роки. Воно невід'ємно супроводжує розвиток виробничої діяльності, адже господарська діяльність, навіть в її простих формах, спирається на взаємодію різних господарських суб'єктів. Хоча у